

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 11(196)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ

16 червня 2007 року

**ВІТАЄМО
З ДНЕМ
МЕДИЧНОГО
ПРАЦІВНИКА!
УСПІХІВ,
НАСНАГИ Й
БЛАГОПОЛУЧЧЯ
ВАМ!**

МОЯ ТИ ДОЛЕ, МІЙ УНІВЕРСИТЕТЕ!

**ЗВІТ ПРО УРОЧИСТЕ ЗІБРАННЯ, ПРИСВЯЧЕНЕ 50-Й РІЧНИЦІ З ДНЯ
ЗАСНУВАННЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

50 років від дня заснування відзначив Тернопільський державний медичний університет ім. Івана Горбачевського. Статистика стверджує, що за цей час у ВНЗ підготували майже 15 тисяч лікарів. Понад п'ятсот випускників стали кандидатами та 94 – докторами медичних наук. ТДМУ нині серед лідерів медичної вищої освіти країни. За вісьмома спеціальностями навчаються понад три тисячі студентів, з яких – п'ятсот іноземних громадян. Подбали у закладі й про потужну матеріально-технічну базу. За десять років у видавництві ВНЗ «Укрмедкнига» випустили понад 160 україномовних підручників і навчальних посібників. Викладачі університету стали авторами й майже 250 мультимедійних компакт-дисків, які містять електронні підручники та навчальні відеофільми. Кілька років у мальовничій місцині Теребовлянського району діє університетський навчально-оздоровчий комплекс «Червона калина».

На святкування півстолітнього ювілею ВНЗ до Тернополя з'їхалося чимало гостей з України та з-за кордону. Серед них – представники університету Південної Кароліни, Апстейт (США), Віденського (Австрія), Словацького медуніверситетів, Шльонської мед-академії з Польщі, Карлового університету (Прага, Чехія), з якими ТДМУ налагодив тісні контакти та плідну співпрацю. У палаці культури «Березіль» ім. Леся Курбаса відбулося урочисте зібрання. Своє привітання надіслав Президент України Віктор Ющенко. Глава держави назвав Тернопільський медуніверситет сучасною авторитетною вищою науково-педагогічною школою, яка відома досягненнями у підготовці висококваліфікованих лікарів, фармацевтів, організаторів охорони здоров'я. Кабінет Міністрів країни нагородив колектив ТДМУ ім. Івана Горбачевського Почесною грамотою. (Звіт про святкування ювілею читайте у цьому номері газети)

Президент України

Професорсько-викладацькому складу, співробітникам і студентам Тернопільського державного медичного університету імені І.Я.Горбачевського

Шановні друзі!

Щиро вітаю з 50-річним ювілеєм Тернопільського державного медичного університету імені І.Я.Горбачевського.

Ваш навчальний заклад – сучасна авторитетна вища науково-педагогічна школа, відома досягненнями у підготовці висококваліфікованих лікарів, фармацевтів, організаторів охорони здоров'я. За україномовними підручниками університетського видавництва «Укрмедкнига» навчаються сьогодні студенти інших медичних навчальних закладів та коледжів України.

Перекований, що знання і досвід, яких набувають студенти у стінах Університету, талант і професіоналізм викладачів, їх відповідальність і надалі сприятимуть позитивним перетворенням у вітчизняній галузі охорони здоров'я, її інтеграції до європейського простору та зміцненню міжнародного авторитету української освіти й медицини.

Бажаю вам щастя і людської шани, нових звершень та успіхів задля збереження кращих традицій вищої медичної школи та поліпшення охорони здоров'я українського народу.

Віктор ЮЩЕНКО

Урочисте зібрання відбулося 1 червня 2007 року в ПК «Березіль» ім. Леся Курбаса. Сюди завітали працівники та студенти ТДМУ, гості, запрошені.

Біля входу до палацу культури «Березіль» духовий оркестр виконував святкові мелодії.

Сцена палацу культури була тематично оформлена (державна символіка, панно «50», «Моя ти доле, мій університете!», кошики з квітами) та святково прикрашена (різнобарвні гірлянди, оригінальні композиції із штучних квітів).

Звучить фанфарний сигнал, на сцену піднялися ректор ТДМУ, член-кореспондент АМН України, професор Леонід Ковальчук і члени вченої ради.

Ведучі – асистенти, кандидати меднаук Володимир Городецький та Наталія Гуда українською й англійською мовами вітають присутніх.

Ведучий говорить, що 1957 року було ухвалено Постанову уряду УРСР про утворення Тернопільського державного медичного інституту й зачитує текст рішення уряду про створення медичного інституту, медичної академії, медичного університету.

Почесне право відкрити урочисте зібрання професорсько-викладацького складу та студентського колективу з нагоди ювілею ТДМУ надано ректорові, члену-кореспонденту АМН України, заслуженому діячеві науки та техніки України, докторові медичних наук, професору Л.Я. Ковальчуку.

(Продовження на стор. 2)

МОЯ ТИ ДОЛЕ, МІЙ УНІВЕРСИТЕТЕ!

ЗВІТ ПРО УРОЧИСТЕ ЗІБРАННЯ, ПРИСВЯЧЕНЕ 50-Й РІЧНИЦІ З ДНЯ ЗАСНУВАННЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

(Продовження. Поч. на стор. 1)

Відтак кошики із живими квітами через залу під музику оркестру кращі студенти несуть до пам'ятника генію українського народу Тарасові Шевченку та видатному вченому Іванові Горбачевському.

До слова запрошується ректор Тернопільського державного медичного університету, член-кореспондент АМН України, професор Л.Я. Ковальчук. **(Виступ керівника ВНЗ читайте на стор. 4).**

Після доповіді Леоніда Якимовича для учасників урочистого зібрання демонструють відеофільм про наш університет.

Згодом проф. Л.Я. Ковальчук проводить урочистий церемоніал посвяти у почесні члени вченої ради Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського. Під час оголошення прізвища кожен член вченої ради виходить на сцену, Леонід Якимович з асистентами одягає на них мантії, інші необхідні аксесуари. Звучить церемоніальна музика, після вручення мантії посвячені особи займають місця у почесній президії в супроводі асистентів.

Відтак вітальні слова беруть гості.

Привітання Президента України Віктора Ющенка зачитав голова Національної ради з питань охорони здоров'я при Президенті України, завідувач кафедри нейрохірургії НМАПО ім. П. Шупика, член-кореспондент АМН України, доктор медичних наук, професор **Микола Поліщук**: «Професорсько-викладацькому складу, співробітникам і студентам Тернопільського державного медичного університету ім. І. Горбачевського. Шановні друзі! Широко вітаю з 50-річчям ТДМУ. Ваш навчальний заклад — сучасна авторитетна вища науково-педагогічна школа, відома досягненнями в підготовці висококваліфікованих лікарів, фармацевтів, організаторів охорони здоров'я. За українськими підручниками університетського видавництва «Укрмедкнига» навчаються сьогодні й студенти інших вищих навчальних медичних закладів та коледжів України. Переконаний, що знання і досвід, які набувають студенти у стінах університету, талант і професіоналізм викладачів, їх відповідальність і надалі сприятимуть позитивним перетворенням у вітчизняній галузі охорони здоров'я, її інтеграції до європейського простору та зміцненню міжнародного авторитету української освіти і медицини. Бажаю вам щастя і людської шани, нових звершень та успіхів задля збереження кращих тра-

Олександр БІЛОВОЛ

Володимир ШПАК

Микола БАНЧУК

Микола ПОЛІЩУК вручає привітання Президента України ректору ТДМУ Леонідові КОВАЛЬЧУКУ

дицій вищої медичної школи та поліпшення охорони здоров'я українського народу. Президент України Віктор Ющенко».

Зачитавши вітання глави держави, професор Микола Поліщук, сказав, що хотів би поздравити колектив університету й від себе особисто. І вручив подарунок — картину, на якій зображено Видубецький монастир напровесні. «Як відомо, цей монастир, де покоїться прах великого педагога Костянтина Ушинського, є своєрідним символом, у тому числі і медичним. Хотів би, щоб ця картина нагадувала тернополянам про древній Київ і була доброю пам'яткою про день нинішній», — зазначив Микола Єфремович.

Вітання ТДМУ виголосив перший заступник Міністра охорони здоров'я України, доктор медичних наук, професор **Олександр Біловол**:

— Насамперед хотів би подякувати ректорові ТДМУ ім. І. Горбачевського, вченій раді, викладацько-професорському колективу за присвоєння мені високого звання почесного професора ТДМУ. Переконаний, що спільними зусил-

лями, використовуючи набутий досвід, піднімомо медицину на якісно новий рівень і примножимо здобутки. Сьогодні святкуємо 50 років медичного ВНЗ, який був одним з кращих в колишньому Радянському Союзі і вже 15 років примножує славу незалежної України у світі. Згадаймо 1957-й рік. Один доктор, 17 кандидатів ме-

дичних наук, 66 співробітників, 18 кафедр. Таким був початок біографії університету. А нині ним пишуться тернополяни, вся країна. За роки існування стіни альма-матер залишили 15 тисяч випускників. Навчання ведете на трьох факультетах, де навчаються три тисячі студентів, у тому числі 500 — іноземних. На 38 кафедрах працює 76 докторів наук, 9 заслужених працівників науки і техніки, серед яких є й лауреати Державної премії України. Це аж ніяк не повний перелік здобутків, що додають урочинам особливої значущості. Щасливий цього святкового дня бути тут з вами і хотів би, користуючись нагодою, подякувати вам за вашу працю. Професорсько-викладацький колектив — найцінніше надбання університету. Ви виховуєте молодь, даєте їй фундаментальні знання, власними здобутками збагачуєте нашу вітчизняну науку і за це — щира вам подяка та шана.

Учасників свята привітав і заступник начальника управління гуманітарної політики, завідувач

Михайло МИКОЛЕНКО дарує ТДМУ ікону Ісуса

сектора охорони здоров'я Кабінету Міністрів України **Володимир Шпак**:

— Приєднуючись до вітальних промов, хочу побажати усім здоров'я і нових творчих успіхів. Та головні досягнення, гадаю, в університеті ще попереду.

Володимир Якович зачитав витяг з протоколу засідання Кабінету Міністрів від 25 квітня 2007 року про нагородження Почесною грамотою Кабінету Міністрів ректора ТДМУ, члена-кореспондента АМН України, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора медичних наук, професора Леоніда Ковальчука і групу викладачів за вагомий особистий внесок у розвиток медичної науки, охорони здоров'я та багаторічну сумлінну працю. За вагомий внесок у розвиток медичної науки, охорони здоров'я та з нагоди 50-річчя з дня заснування університету Почесною грамотою українського уряду нагороджено і колектив ТДМУ ім. І. Горбачевського.

Колегія Міністерства охорони здоров'я на чолі з Міністром охорони здоров'я Ю. Гайдаєвим також прийняла рішення про відзначення почесними грамотами і подяками представників трудового колективу ТДМУ. Відповідний наказ зачитав директор Департаменту кадрової політики освіти і науки МОЗ України **Микола Банчук**.

Вшанувати ювіляра прийшли й керівники області, міста.

— Шановна медична громадо! — звернувся до щерсть заповненої зали голова обласної ради **Михайло Миколенко**. — Дозвольте в особі керівника університету, у вашій особі привітати весь трудовий колектив, студентство з цим величним святом. Сьогодні тут вже згадували історію університету. Починалося все з кількох будівель, які передала ВНЗ обласна рада. Ця співпраця триває. Є домовленість з міською радою про будівництво нового пологового будинку. На сесії обласної ради прийнято обласну програму захисту материнства та дитинства. Розгляду документа на сесії передували вперше зорганізовані громадські слухання, в яких взяла участь велика кількість медичних працівників, зокрема, педіатрів. А головними експертами були науковці ТДМУ ім. І. Горбачевського. Зараз на часі розгляд нової обласної програми «Онкологія» і я запрошую всіх долучитися до її широкого громадського обговорення. Метою є забезпечення високих технологій лікування та ефективної медичної допомоги, доступної кожному, хто її потребує.

Редактор **Олег КИЧУРА**
Творчий колектив: **Лариса ЛУКАЩУК,**
Оксана БУСЬКА,
Ярослав СТАРЕПРАВО
Комп'ютерна група: **Руслан ГУМЕНЮК,**
Марія ШОБСЬКА

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Воли, 1,
тел. **52 80 09; 43-49-56**
E-mail academia@tdmu.edu.te.ua.

Засновники:
Тернопільський
державний медичний
університет
ім. І.Я. Горбачевського,
управління охорони здоров'я
облдержадміністрації

Видавець:
Тернопільський
державний медичний
університет
ім. І.Я. Горбачевського
Індекс **23292**

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікації.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 300 від 19.12.2000
видане
управлінням у справах
преси та інформації
облдержадміністрації

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг — 2 друк. арк.
Наклад — 2000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у Терно-
пільському
державному університеті
ім. І.Я. Горбачевського.
46001, м. Тернопіль,
майдан Воли, 1.

МОЯ ТИ ДОЛЕ, МІЙ УНІВЕРСИТЕТЕ!

Користуючись присутністю високих гостей, зокрема першого заступника Міністра охорони здоров'я, попросив би найближчим часом прийняти в Міністерстві делегацію від області. Разом з представниками Міністерства охорони здоров'я хотіли б попрацювати над розв'язанням проблем, які нам у краї важко здолати самотужки.

Голова обласної ради відзначив плідну роботу депутатської комісії з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства, яку очолює кандидат медичних наук, головний лікар обласної клінічної лікарні Мирослав Гірняк. До складу комісії входить і професор ТДМУ Валентина Лобода, інші авторитетні фахівці. Наголошувалося, що медичний університет тісно співпрацює з усіма лікарнями обласного підпорядкування, де активно використовують напрацювання розміщених там кафедр. А головне завдання в цій царині Михайло Миколенко окреслив так: всіляко сприяти тому, аби в розпорядженні фахівців було

З вітаннями – Степан ДНІСТРЯН, головний держсанлікар області, Анатолій ВИХРУЩ, заступник голови ОДА, та Володимир КУРИЛО, начальник управління охорони здоров'я ОДА

данню, на розв'язання яких університет спрямує науковий потенціал. Можна не сумніватися, що в історії ТДМУ буде славне продовження, бо для цього є всі передумови: потужна матеріально-технічна база, статус, авторитет і наполегливість у досягненні

дацький склад, треба віддати належне і тим його випускникам, які нині працюють у найвіддаленіших селах, надаючи фахову допомогу пацієнтам, зазначив Анатолій Володимирович. Славні традиції університету продовжувати нинішнім студентам. Знання, отримані в альма-матер, є запорукою майбутніх професійних і суспільних висот. З кожним днем долається нова сходинка. Анатолій Вихрущ згадав недавнє Міжнародне Шевченківське свято, яке відбулося в Тернополі, і активну участь в ньому студентів ТДМУ ім. І. Горбачевського.

– Як було мило, коли представники студентства (майбутні медики) читали біля пам'ятника Шевченку його «Заповіт» різними мовами.

Анатолій Вихрущ побажав викладачам, щоб учні завжди були для них радістю Божою, а учням – вміти бути вдячними своїм наставникам.

– Для історії 50 років – це тільки мить, а для вищого навчального закладу – золотий ювілей. Це свято – нас усіх, свято висококваліфікованих фахівців – випускників університету, врятованих ними пацієнтів, студентів – майбутніх лікарів, – про це сказав у своєму виступі Тернопільський міський голова **Роман Заставний**.

Від імені ректорського корпусу промову виголосив ректор Вінницького національного медичного університету ім. М. Пирогова, Герой України, член-кореспондент АМН України, заслужений діяч науки і техніки України, професор **Василь Мороз**.

– Шановний Леоніде Якимовичу, шановні члени вченої ради, колеги. Хочу подякувати за надану мені можливість стати почесним професором Тернопільського медуніверситету. За честь бути присутнім на цьому святі. ТДМУ ім. І. Горбачевського нині – серед провідних медичних ВНЗ країни. Це закономірно. У людей, які так вміють працювати, результат має бути якнайкращим. Сьогодні ми зібралися, щоб вшанувати вашу самовіддану працю.

ТДМУ – наймолодший медичний ВНЗ в Україні. А до кого у великій дружній сім'ї найкраще

Вітає Тернопільський міський голова Роман ЗАСТАВНИЙ

стваляться? До дитини найменшої. Недаремно кажуть, що найменше дитя – улюблене дитя. Велику увагу й турботу проявляють, зокрема, наше шановне Міністерство охорони здоров'я, Секретаріат Президента України, Академія медичних наук, ректорський корпус ... Це приємно, бо така шана у повага цілком заслужені.

Читаючи особові справи наших студентів за 1957 рік, я натрапив недавно на наказ ректора під номером 59 від 15 липня. Згідно з ним 50 кращих студентів Вінницького медичного інституту були переведені на навчання до Тернопільського медичного інституту. Частина – на третій курс, частина – на другий. Серед тих студентів був і нинішній завідувач кафедри фармакології Національного медичного університету ім. О. Богомольця, член-кореспондент НАН і АМН України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України, доктор медичних наук, професор Іван Чекман. Були й інші відомі нині фахівці. Тож у досягненнях ТДМУ є й часточка нашого ВНЗ, який, так би мовити, теж зробив внесок у те, аби старт був успішним.

Що таке 50 років? Для історії ніби й небагато. Але дивує, як багато ви зробили за такий короткий відрізок часу. Це просто фантастично! Сьогодні ТДМУ може похвалитися міцною матеріально-технічною базою, прекрасними кафедрами, авторитетною науковою школою, чудовими новаторськими впровадженнями в практику. Все це дивує і викликає в нас, ні, не заздрість, а глибоке й світле почуття радості за колектив. Адже всі ми тут – як одна сім'я і єднає нас чуття єдиної родини.

А завершив Василь Мороз свій виступ так:
– Один з філософів сказав, що 50 років – це молодість зрілого віку. А французи кажуть: у молодості живемо, щоб любити, в зрілому віці любимо, щоб жити. Тож дозвольте побажати ювіляру не одну сотню років жити, любити й творити. А в подару-

нок прийміть ось цю картину. На ній бувають розкішні квіти, що символізують розквіт ТДМУ.

Вітальні промови виголосили також голова обласної ради профспілок Андрій Присяжний і голова комітету профспілки медичних працівників Володимир Кудін. Було й музичне вітання у виконанні гостей з Вінниці – камерного оркестру під керівництвом заслуженого діяча мистецтв Георгія Куркова та кандидата медичних наук, доцента, лауреата багатьох міжнародних конкурсів, володарки гран-прі конкурсу молодих співаків, народної артистки України Вікторії Петрушенко. Витончено й чудесно звучав її ніжний голос, а зала дякувала за отриману насолоду тривалими оплесками.

Від ректорів медичних ВНЗ України вітання передає Василь МОРОЗ

найсучасніше медичне обладнання. Чимало робиться для цього, але й попереду ще багато роботи. Нагороди, отримані нині від Кабінету Міністрів України, Верховної Ради, Міністерства охорони здоров'я, – підтвердження високого престижу ТДМУ ім. І. Горбачевського, – зазначив Михайло Миколенко. – 50 років вмістили важливі віхи розвитку медичної науки. Але медицина – це не просто галузь, це складова культури українського народу, яку вбираємо в себе разом з материнським молоком, а потім у школі. Відзначаючи ювілей, повинні мовити не лише про здобутки, а й про зав-

мети. Впевнений, що вам вдасться все, чого прагнете.

Групі викладачів, працівників університету Михайло Миколенко вручив почесні грамоти обласної ради, а університету в особі ректора, члена-кореспондента АМН, професора Леоніда Ковальчука – образ Ісуса Христа зі словами: «Хай береже вас Господь!».

З 50-річчям ТДМУ тепло привітав заступник голови облдержадміністрації **Анатолій Вихрущ**, відзначивши, що найбільше багатство, яким може пишатися університет, це, безумовно, люди, які тут працюють. Вшановуючи професорсько-викла-

Співає Вікторія ПЕТРУШЕНКО (м. Вінниця)

Ян ЗЕЙДА

Відтак вітальне слово взяв **Ян Зейда**, віце-ректор Шльонської медакадемії (Польща): «Від імені усіх викладачів Шльонської медакадемії вітаю Тернопільський медичний університет з ювілеєм. Той 50-літній шлях, який пройшов ваш ВНЗ, викликає справжнє захоплення, а сам університет слугує, без перебільшення, зразком медичного навчального закладу європейського рівня. Нині він здобув визнання не тільки в Україні, а й у світі. Досягнуто великих успіхів. Хочу побажати вам ще більших здобутків. Надзвичайно втішений, отримавши звання та мантию почесного професора вченої ради вашого університету. Це для мене велика честь!»

(Продовження на стор. 6)

«МИ ЧИМАЛО ЗРОБИЛИ ДЛЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ НАУКИ І МЕДИЦИНИ, МИ ПРОДОВЖУЄМО ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ НОВОЇ ГЕНЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ МЕДИКІВ ЗА СВІТОВИМИ СТАНДАРТАМИ НА ЗАСАДАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ» З ВИСТУПУ РЕКТОРА ТДМУ, ПРОФЕСОРА ЛЕОНІДА КОВАЛЬЧУКА

Шановні ветерани, дорогі працівники, студенти! Високоповажні гості зібрання!

Визначна подія збирала у цій святковій залі наше товариство — 50-річчя Тернопільського державного медичного університету. Всі, хто тут присутній, серцем, душею і самовідданою працею долучилися до становлення навчального закладу, який сьогодні є одним з кращих вищих медичних навчальних закладів України.

Тернопільський державний медичний інститут став першим вищим навчальним закладом у Тернополі, 1 вересня 1957 року була прочитана перша лекція у стінах головного (тоді — фізіологічного) навчального корпусу.

Тоді в інституті було відкрито 19 кафедр, працювало 66 викладачів, серед яких 1 доктор наук, 17 кандидатів наук. Було організовано три курси, на яких навчалося 624 студенти.

Першим ректором (тоді — директором) був призначений кандидат медичних наук, хірург Петро Омелянович Огій, який пізніше став доктором медичних наук, професором, завідувачем кафедри факультетської хірургії і керував інститутом понад 15 років. Першим проректором з навчальної і наукової роботи протягом 5 років був професор Арсен Григорович Мартинюк, який одночасно очолював кафедру факультетської хірургії. Першими деканами були доцент Верисоцький Андрій Олександрович і Вальчук Микола Йосипович. Бібліотеку академії організував Павло Сидорович Герасименко, пізніше тривалий час її очолювала Алла Володимирівна Мочарська.

З першого року існування інституту пов'язали з ним своє життя на той час переважно молоді викладачі-науковці, а пізніше професори Коморовський Юрій Теофілович, Кованов Костянтин Васильович, Скакун Микола Петрович, Ситник Іван Олександрович, Бергер Емануїл Наумович, Маркова Олена Олександрівна, Герасименко Анатолій Антонович, Масик Михайло Григорович, Шимраєвський Семен Михайлович, доценти Василенко Ганна Григорівна, Тюріна Інна Петрівна, Яременко Іван Іванович, Ширай Борис Петрович, Отенко Микола Прокопович, Огій Лідія Іванівна, Дяченко Микола Петрович, старші викладачі Гарагула Сергій Калістратович, Климчук Микола Остапович, Чучукало Ілля Сергійович, Кучма Любомир Іванович, Могилевська Елеонора Павлівна, а також бібліотекарі Венгер Сабіна Іванівна, Климчук Дарія Омелянівна, перший проректор з адміністративно-господарської роботи Вальявський Микола Михайлович, перший начальник відділу кадрів Олександр Миколайович Смирнов, працівниця канцелярії Мисула Станіслава Василівна та багато інших працівників.

Почалася копітка праця вченої ради інституту, центральної методичної комісії, кафедр з налагодження навчально-методичного процесу, визначення стратегічних напрямів наукової роботи, контролю за рівнем підготовки студентів.

Перший випуск 203 лікарів із дипломом Тернопільського державного медичного інституту відбувся

в червні 1961 р. Згодом 10 осіб із цього випуску одержало ступінь доктора, а 16 — кандидата медичних наук.

Багато наших випускників стали заслуженими лікарями України, організаторами охорони здоров'я.

Чимало нового в діяльності колективу інституту з'явилося в 70-80-ті рр. Цей спалах творчого ентузіазму молодих науковців і студентів реалізувався у результатах Всесоюзного конкурсу, де медичний факультет Тернопільського медичного інституту посів четверте місце серед медичних вузів.

Сказане матеріалізувалося в конкретних справах. Так, за перші 10 років існування інституту значно зросла його матеріальна та навчально-наукова база. Побудовано 2 гуртожитки, віварій з лабораторіями. На 32 кафедрах уже працювало 178 викладачів, з них — 13 докторів та 82 кандидати наук. У 1969 р. відкрито підготовче відділення, у 1971 р. завершено будівництво спортивного корпусу.

Подальше зростання інституту пов'язане з іменами його ректорів: доц. Івана Івановича Гетьмана (працював на цій посаді в 1972-1981 рр.), проф. Івана Семеновича Сміяна (очолював ВНЗ у 1981-1997 рр.); проректорів, професорів Олександра Андріановича Яроша, Олександра Наумовича Люльки, Івана Васильовича Шуста, Івана Олександровича Ситника, Володимира Георгійовича Ковешнікова, Михайла Антоновича Андрейчина, Василя Васильовича Файфури, Ярослава Ярославовича Боднара, деканів — доцента Конопелька Георгія Гавриловича і проф. Франчука Анатолія Юхимовича, доц. Творка Михайла Стефановича.

Зважаючи на кадрові можливості, мережу і потужність клінічних баз, з 1979 р. в інституті, окрім діючого лікувального, відкривається другий факультет — післядипломної підготовки лікарів, першим деканом якого був доц. Герасимець Михайло Терентійович.

В інституті відкрито навчальні музеї: кафедри біології, кафедри анатомії людини. Музей анатомії сьогодні вважається одним з кращих анатомічних музеїв в Україні.

Із здобуттям незалежності відкрилися нові можливості та імпульси для розвитку інституту, можливості входження його в рин-

кові відносини, в європейський освітній простір.

Ось окремі віхи змін.

Постановою Кабінету Міністрів України від 1 липня 1992 р. інституту присвоєно ім'я видатного вченого, дійсного члена Наукового товариства ім. Т.Г.Шевченка, Всеукраїнської академії наук, уродженця Тернопільщини Івана Яковича Горбачевського. До 150-річчя від дня народження академіка біля морфологічного корпусу університету було відкрито його пам'ятник і садибу-музей у селі, де він жив.

У 1994 р. інститут акредитований за IV (найвищим) рівнем. Отримано ліцензію на прийом 400 студентів на медичний факультет.

У 1995 р. відкрито медсестринський факультет за спеціальностями «Сестринська справа» (підготовка

держави та забезпечення медичної галузі висококваліфікованими фахівцями).

В університеті відкрито стоматологічний факультет.

Зміцнилася матеріально-технічна база: 9 навчальних корпусів, клінічні кафедри на базі 16 лікувально-профілактичних закладів Тернополя і Рівного, оснащений сучасним обладнанням консультативно-лікувальний центр (університетська клініка), бібліотека з 4 читальними залами і філіалами в навчально-наукових інститутах та на клінічних кафедрах, оснащеними комп'ютерами, комп'ютерний центр, 22 комп'ютерні класи з виходом до мережі Інтернет, видавництво «Укрмедкнига» з власним поліграфічним комплексом, яке є базовим для Центрального методичного кабінету з вищої медичної освіти Міністерства охорони здоров'я України, навчально-оздоровчий комплекс «Червона калина» з конгрес-центром, навчально-виробничим підрозділом, ботанічним садом лікарських рослин, спортивно-фізкультурною базою, профілакторієм.

В 2005 році на базі теоретичних кафедр створено навчально-наукові інститути морфології, медико-біологічних проблем; фармакології, гігієни та медичної біохімії імені М.П.Скакуна; моделювання та аналізу патологічних процесів, а медичний коледж, який був створений на базі факультету медсестринства, реорганізовано в інститут медсестринства в складі університету.

В університеті навчаються понад 3000 студентів, з них майже 500 іноземних громадян з 28 країн світу. Для студентів створено необхідні умови не лише для навчання, а й для проживання і відпочинку. Запроваджено навчання англійською мовою.

Почала функціонувати нова форма організації навчального процесу за кредитно-модульною системою із застосуванням методик «єдиного дня», ліній практичних навичок, Z-системи навчання, семестрового тестового контролю університетським незалежним центром тестування, мережевої навчальної системи на основі Інтернет-технологій, впроваджується об'єктивний структурований клінічний іспит, програми, які містять понад 4000 текстів для дистанційного навчання і самопідготовки. Всі матеріали викладач розміщують на WEB-порталі університету, а студенти мають можливість вільно скористатися додатковими матеріалами, представленими викладачами.

Видавництво «Укрмедкнига» забезпечило україномовними підручниками і посібниками вищі медичні навчальні заклади України III-IV рівнів акредитації на 50%, а I-II рівнів акредитації — на 80%. Університет є співзасновником та видавцем 9 Всеукраїнських журналів, з них 7 визнані ВАК України. Випускається обласна газета «Медична академія».

В університеті виконується ряд науково-дослідних робіт. Для наукової роботи реконструйовано центральну науково-дослідну лабораторію та лабораторії навчально-наукових інститутів.

Серед професорсько-викладацького складу Тернопільського медуніверситету дві третини — його випускни-

ми. На 36 кафедрах працюють 76 докторів наук, професорів і 278 кандидатів наук, доцентів. Серед них — 8 заслужених діячів науки і техніки України, 1 лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, 3 заслужені винахідники України, 3 заслужені лікарі України.

За 50 років працівники університету, аспіранти і пошукачі захистили 156 докторських і 684 кандидатських дисертацій, отримано 608 авторських свідоцтв і патентів на винаходи, опубліковано майже 20 тисяч наукових робіт, в т.ч. 189 монографій.

Лише в 2005-2006 роках захищено 8 докторських і 37 кандидатських дисертацій; сукупний патентний продукт захищено 97 охоронними документами, з яких — 74 патенти і 23 позитивних рішень.

При університеті працюють 2 спеціалізовані вчені ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій з шести спеціальностей.

На базі університету щороку проводяться Всеукраїнські і Міжнародні наукові форуми, під час яких застосовується телекомунікаційний зв'язок для спілкування з вченими близького і далекого зарубіжжя. З відкриттям конгрес-центру в навчально-оздоровчому комплексі «Червона калина» кількість форумів збільшилася до 25 на рік.

У 2006 р. майже 50 викладачів університету пройшли стажування у 6 вищих навчальних медичних закладах Європи та США. Працівники університету провели глибокий аналіз отриманої інформації, на основі чого у видавництві «Укрмедкнига» Тернопільського медуніверситету було видано 6 книг з висвітленням особливостей навчального процесу та впровадження кредитно-модульної системи навчання у цих країнах.

Університет співпрацює за укладеними угодами з 10 іноземними вищими медичними навчальними закладами (США, Австрії, Чехії, Польщі, Словаччини, Німеччини, Нідерландів, Росії, Казахстану, Узбекистану).

За підсумками рейтингової оцінки всіх видів діяльності університет постійно посідає провідні місця серед вищих медичних навчальних закладів України.

Шановні друзі!

50 років для людини — чималий період, проте кожна ще ставить перед собою нові завдання, буде нові плани, накреслює нові перспективи.

50 років для університету — це значна віха. Ми чимало зробили для вітчизняної науки і медицини, ми продовжуємо працювати для підготовки нової генерації українських медиків за світовими стандартами на засадах європейської інтеграції

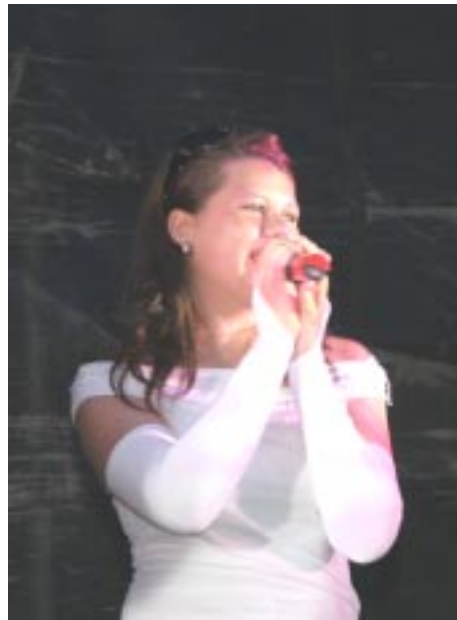
І якщо говорити про досягнення, то найбільшим нашим досягненням є прекрасний колектив професорів і викладачів, студентів та працівників університету.

Побажаймо ж собі не зупинятися на досягнутому і не спочивати на лаврах, а від студентської лави і до наукових лабораторій і клінік розбудувати рідну державу та дарувати милосердя людям.

Міцного всім здоров'я, наснаги, добробуту і подальших успіхів!

ФОТОМИТТЄВОСТІ ЮВІЛЕЮ

МОЯ ТИ ДОЛЕ, МІЙ УНІВЕРСИТЕТЕ!

(Продовження. Поч. на стор. 1-5)

Сподіваюся на подальше співробітництво між нашими навчальними закладами! Мої найкращі вітання, щастя усім, успіхів!»

Ян Зейда подарував ТДМУ фігурку скарбника.

Томаш ЗІМА

Щиро привітав усіх викладачів, студентів, випускників Тернопільського медуніверситету із знаменною датою – 50-річчям з дня заснування **Томаш Зіма**, декан першого медичного факультету Карлового університету (Чехія): «Радий, що у Чехії здобув визнання ваш земляк, професор Празького університету Іван Горбачевський. Зараз його ім'я з честю носить ваш ВНЗ. Надзвичайно зворушений, що і нині живуть в університеті добрі традиції, започатковані Іваном Горбачевським. Тому вважаю за честь для нашого університету й надалі продовжувати співпрацю, пошановуючи велике ім'я вашого славетного співвітчизника. Оптимізму, нових звершень, творчого натхнення, невичерпної енергії, дорогі друзі!»

*«Літа спливають, як гірські потоки,
Але нам тільки перших п'ятдесят.
Попереду – іще півсотні років,
Ми вірні клятві – свідок Гіппократ.»*

*Тернопільський медичний – в авангарді,
Така вже доля випала йому.
Народного здоров'я ми на варті,
Всі ми щасливі й радісні тому!»*

– читають поетичні рядки ведучі.

А студентка 6-го курсу Наталя Волотовська виконує гімн медичного університету.

У надвечір'я святкові заходи тривають у навчально-оздоровчому комплексі «Червона калина». Тут відбулася, зокрема, урочиста зустріч-спогад «Від усієї душі» колективу університету з участю представників громадськості та гостей.

Звіт підготували
Оксана БУСЬКА,
Лариса ЛУКАЩУК,
Ярослав СТАРЕПРАВО (фото)

БЛІЦ-ІНТЕРВ'Ю ГОСТЕЙ СВЯТКУВАНЬ

Своїми враженнями про ювілейне святкування нашого ВНЗ, співпрацю наші кореспонденти попросили поділитися деяких шановних гостей.

Марша ДОУЕЛ, декан медсестринської школи ім. Мері Блек (США):

«Дорога до України, звісно, була не близькою, але я надзвичайно рада, що знову – в ТДМУ та можу особисто привітати усіх з гарним ювілеєм – 50-літтям з дня заснування університету. Сердечні вітання усім працівникам!»

Історія вашого університету – у глибоких традиціях, закладених старшими колегами, але й вражає сьогодення ТДМУ – високий науковий потенціал, створення й діяльність нових факультетів. Маю можливість переконатися, як з кожним роком ви впевнено крокуєте у світі сучасних технологій, запроваджуєте передові системи навчання та оцінювання студентів. Це чудовий приклад того, що успіху можна досягнути тільки у поступі. Нинішній візит до ТДМУ для мене ще одна нагода тісніше

познайомитися з викладачами. Сподіваюся, наша дружба триватиме, а взаємовідносини стануть ще міцнішими. Тож відмінної співпраці на наступні 50 років! З ювілеєм, ТДМУ!»

Джон СТОКВЕЛЛ, ректор Університету Південної Кароліни, Апстейт (США):

«Надзвичайно тішуся, адже маю знову нагоду зустрітись з давніми друзями у ТДМУ. Нині дружні стосунки переросли в активне співробітництво наших університетів, паростки якого вже проростають добрими справами й значними успіхами. Університет Південної Кароліни, Апстейт співпрацює з трьома закладами світу – це Міланська школа мистецтв, школа бізнесу у Магдебурзі і ваш університет. Звісно, дуже поцінуємо співпрацю з ТДМУ, для мене велика честь мати саме такого надійного партнера, яким нині є ваш університет. Новації, які побачили у вашому ВНЗ, справді вражають, гідні наслідування, тому б хотіли деякі з них запозичити. Тож і надалі – так тримати! Процвітання та успіхів, нових звершень, ТДМУ! А щодо нашої спільної діяльності, то хотіли б її розвивати та досягти

ще більших успіхів разом з вашим ВНЗ».

Білл КОЛЕМАН, президент компанії «Міжнародні медсестри» (США):

«Дозвольте висловити мої найщиріші вітання з нагоди 50-літнього ювілею вашого університету. Це гарна подія, свято, яке не тільки спонукає осмислити минуле, а й зосередитися на сьогоденні та майбутньому. А у вашого ВНЗ, упевнений, велике майбутнє, бо ж нинішні надбання, викликають захоплення. Мені надзвичайно приємно бути присутнім на святкуванні 50-річчя ТДМУ, адже є чудова нагода побачити разом так багато друзів.»

Сподіваюся, що співпраця вашого університету та нашої організації дасть незабаром добрі результати. Нехай плідною та натхненною буде ваша праця на ниві освіти! Успіхів, наснаги, благополуччя усім працівникам ТДМУ! Хай кожний рік наповнюється новими звершеннями на шляху до вершин визнання!»

Василь АНТОНІВ, завідувач кафедри оториноларингології Російського університету дружби народів, професор, академік Міжнародної академії оториноларингології:

«Я вступив до Чернівецького медінституту 1957 року. Коли заснували такий ВНЗ у Тернополі, перевівся сюди на третій курс.»

Опанувати медичні знання сюди приїхали юнаки та дівчата

не лише з цілої України, а й Білорусі, Росії, інших тодішніх радянських республік. Через рік це вже був здружений міцний колектив. Скажу одразу: тут ми отримали ґрунтовні знання, нас навчили шанувати людей. Атмосфера панувала в інституті доброзичлива, тепла. Головне – панував національний дух і соціально активність.

Після закінчення Тернопільського медінституту 1961 року отримав скерування на Донбас, у місто Краснодон. Чесно кажучи, хотів повернутися до Тернополя. Та доля розпорядилася по-іншому і я потрапив до Москви. Вже 45 років тут мешкаю й працюю. А до своєї альма-матер навідуюся часто. Трудяться тут і мої учні. Скажімо, професор Петро Васильович Ковалик. Під моїм керівництвом він, зокрема, захищав докторську дисертацію.

Тернопіль, медінститут дав мені заряд українства. Рідну мову бережу, шаную. У нас на кафедрі понад десять співробітників, багато аспірантів. Тож навіть у Москві спілкуємося між собою українською. Принагідно скажу, що в російській столиці я очолюю Товариство української культури «Славутич» (президент – космонавт Павло Попович).

З ТДМУ мене пов'язує юність, каскад вражень і спогадів. Хай і надалі процвітає моя альма-матер, несе світло медичних знань!»

ФОТОМИТТЕВОСТІ ЮВІЛЕЮ

Ян ШТЕНЦЛ, ректор Словацького медичного університету, професор

Ігор ГУК, професор Віденського (Австрія) медичного університету

Рудольф МАЛЛІНГЕР, віце-ректор Віденського медуніверситету, професор

Світлана ДРОГОВОЗ, завідувач кафедри Національного фармацевтичного університету, заступник голови проблемної комісії «Фармація» МОЗ і АМН України

З 50-РІЧЧЯМ ТДМУ ПРИВІТАЛИ:

- професор Джон Стоквелл, ректор Університету Південної Кароліни, Апстейт (Південна Кароліна, США);
- Білл Колеман, президент і виконавчий директор компанії «Міжнародні медсестри» Лтд. (США);
- професор Антонів Василь Федорович, завідувач кафедри оториноларингології Російського університету дружби народів (Москва, Росія);
- професор Ярема Іван Васильович, декан лікувального факультету Московського медико-стоматологічного університету (Росія);
- професор Ян Зейда, проректор з наукової роботи Шльонської медичної академії (Катовіце, Польща);
- професор Ян Штенцл, ректор Словацького медичного університету (Братіслава, Словаччина);
- проректор з навчання, професор Рудольф Маллінгер та професор Ігор Гук (Віденський медичний університет, Австрія);
- директор інституту біохімії, професор Станіслав Штіпек і декан першого медичного факультету Університету імені Карла IV, професор Томаш Зіма — Університет імені Карла IV (Прага, Чехія);
- народний депутат України В.Г. Карпук (випускник ТДМУ);
- народний депутат України п'ятого скликання, заступник голови комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції Сергій Шевчук;
- президент Академії медичних наук України Олександр Возіанов;
- директор Центрального методичного кабінету МОЗ України Іван Вітенко;
- ректор Буковинського медуніверситету, професор Василь Пішак;

- ректор Вінницького національного медуніверситету ім. М. Пирогова, член-кореспондент АМН України, професор Василь Мороз;
- ректор, член-кореспондент НАН України, професор Запорізької медакадемії післядипломної освіти Олександр Никоненко;
- ректор Одеського медуніверситету, академік АМН України, професор Валерій Запорожан;
- ректор Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького, професор Орест Зіменковський;
- ректор Харківського державного медичного університету, професор Володимир Лісовий;
- ректор Кримського державного медичного університету, професор Анатолій Бабанін;
- ректор Сумського державного університету, професор Анатолій Васильєв;
- ректор Івано-Франківського державного медичного університету, академік АМН України, професор Євген Нейко;
- ректор Тернопільського державного технічного університету ім. І. Пулюя Петро Ясній;
- ректор Тернопільського національного економічного університету, професор Сергій Юрій;
- ректор Української медичної стоматологічної академії, професор В'ячеслав Ждан;
- декан медичного факультету Ужгородського національного університету Олександр Болдіжар;
- директор Інституту гігієни та медичної екології ім. О. Марзєєва АМН України, член-кореспондент АМН України, професор Андрій Сердюк;
- директор Інституту загальної та невідкладної хірургії, професор Валерій Бойко;
- директор наукового центру радіаційної медицини, член-кореспондент АМН України Володимир Бешко;

- генеральний директор національної наукової медичної бібліотеки України, заслужений працівник культури Раїса Павленко;
- голова обласної ради профспілок Андрій Присяжний;
- головний державний санітарний лікар Тернопільської області Степан Дністрян;
- начальник головного управління Пенсійного фонду України в Тернопільській області Василь Коломийчук;
- генеральний директор ВАТ «Тернопіль-авто» Ярослав Гнатюк;
- начальник Тернопільського обласного управління лісового господарства Ігор Попадинець;
- начальник інспекції з контролю за цінами в Тернопільській області Галина Христофорова;
- головний лікар РОКЛДЦ ім. В. Поліщука Ігор Шумлянський;
- заступник голови Служби безпеки України генерал-майор Валерій Підболяний;
- начальник управління СБУ в Тернопільській області генерал-майор Володимир Мельникович;
- начальник головного управління МВС України у Львівській області генерал-майор Михайло Цимбалюк;
- начальник Львівського інституту сухопутних військ ім. П. Сагайдачного генерал-майор Павло Ткачук;
- командир 11 окремої гвардійської артилерійської бригади полковник Сергій Корнійчук;
- професор Луганського медуніверситету Володимир Ковешніков;
- професор Володимир Мальцев (випускник ТДМУ);
- професор Ростислав Сабадин (випускник ТДМУ);
- професор Вінницького медуніверситету Віктор Нечипорук;
- головний лікар Житомирської обласної лікарні Михайло Борщівський;
- головний лікар Тернопільського облшкірдиспансеру Олександр Хара;

- професор Вінницького медуніверситету Володимир Шапринський;
- заступник голови Тернопільської ОДА, професор Анатолій Вихрущ;
- міський голова Тернополя Роман Заставний;
- управління охорони здоров'я міськради,

- головні лікарі медичних закладів міста Тернополя;
- головні лікарі обласних закладів;
- делегація представників охорони здоров'я Хмельницької області;
- кандидат медичних наук, випускник 1982 року Ярослав Пузич (м. Славути Хмельницької обл.).

ФОТОМИТТЄВОСТІ ЮВІЛЕЮ

Дарія КОЗАК, Ганна БУЗЬКО, Людмила СОКОЛОВА (ТДМУ)

Проф. Іван ЯРЕМА (Росія)

Ведучі Наталія ГУДА та Володимир ГОРОДЕЦЬКИЙ

Грає духовий оркестр

Проф. Станіслав ШТІПЕК (Чехія)

Професори Світлана ШКРОБОТ і Микола ШВЕД (ТДМУ)

НЕЗАБУТНІ ДНІ ОЛІМПІАДИ У ХАРКОВІ

Студентську олімпіаду з фармації вважають однією із найскладніших серед усіх Всеукраїнських студентських олімпіад. Це фахове змагання з шести навчальних дисциплін — аптечної технології ліків, фармакогнозії, організації та економіки фармації, фармакології, фармацевтичної хімії, технології ліків промислового виробництва. Вже вчетверте студенти нашого фармацевтичного факультету беруть участь у цих змаганнях і ще ніколи не поверталися без відзнак. Зокрема, торік студент 4 курсу Андрій Гінка виборов третє місце в особистому заліку та був нагороджений з окремих дисциплін. 2004-2005 року студентки Ольга Новаковська та Ольга Павх займали призові місця з аптечної та промислової технології ліків. Цю естафету підхопили цьогорічні конкурсантки — студентки 4 курсу спеціальності «Фармація» Інна Придиба та Наталія Цаплан.

Цього року Всеукраїнська олімпіада з фармації відбулася в місті Харкові у Національному фармацевтичному університеті. Тернопільську делегацію представляли студенти 4 курсу спеціальності «Фармація» Придиба Інна, Цаплан Наталія та керівник делегації, член журі олімпіади, декан фармацевтичного факультету Соколова Людмила Володимирівна.

Харків зустрів гостей теплом, сонцем, привітними та гостинними були організатори олімпіади. Після поселення та реєстрації відбулася перша нарада журі, де були прийняті організаційні рішення щодо кількості етапів, завдань, критеріїв оцінювання, тощо. До участі в олімпіаді було відібрано 22 учасники, які представляли 11 фармацевтичних закладів і факультетів України. Вперше брали участь студенти інституту народної медицини (м. Київ) і Донецького національного медичного університету. Після

Журі олімпіади з фармації

засідання для студентів та керівників делегацій провели екскурсію містом. Харків залишив про себе незабутні враження. Це справді сучасний мегаполіс з розвинутою інфраструктурою, з великою кількістю музеїв, виставок, пам'яток архітектури та центр науки, культури і освіти. Науковий потенціал міста складають сім науково-дослідних інститутів Національної академії наук України, 200 галузевих науково-дослідних інститутів, 80 вищих навчальних закладів. Після таких вражень важко було себе налаштувати на працю, але до четвертої ранку ще раз повторювали всі шість предметів, узагальнювали матеріал.

Фармацевтичний факультет є одним з наймолодших факультетів Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського. Проте вже давно зарекомендував себе на просторі фармацевтичної освіти. Про це свідчать призові місця інтегрованих тестових іспитів «Крок-1» та «Крок-2. Фармація», а також призові місця на Всеукраїнських студентських олімпіадах з фармації.

Заступник голови оргкомітету, перший проректор Національного фармацевтичного університету, професор Іван Семенович Гриценко сердечно привітав усіх учасників олімпіади в центрі фармацевтичної освіти — Національному фармацевтичному університеті, якому 2005 року виповнилося 200 років. Він побажав

радувала всю фармацевтичну громаду першим сигнальним номером журналу «Фармацевтичний часопис», який спільно видають ТДМУ та НФаУ.

Після відкриття студенти протягом чотирьох годин розв'язували завдання з теоретичного етапу олімпіади. Незважаючи на 66 завдань (6 предметів по 11 завдань від 11 команд учасників), наші студентки І. Придиба та Н. Цаплан успішно впоралися із випробуваннями.

Бронзовий призер олімпіади з фармації Інна Придиба на практичному етапі з фармацевтичної хімії

перемоги найсильнішому та запевнив учасників олімпіади, що суддівство буде чесним і об'єктивним. Голова журі олімпіади — завідувач кафедри промислової технології ліків професор Дмитро Іванович Дмитрієвський запевнив, що чесності буде

Наступного дня відбувся практичний етап олімпіади, який розпочався о 10 годині ранку та закінчився о восьмій вечора. Перед початком практичного етапу відбулося жеребкування. І знову нам пощастило з номерами: у Інни Придиби — 13, у Наталії Цаплан — 10. Я побажала дівчатам успіху. Члени журі були приємно вражені не лише прекрасною ерудитією і знаннями студенток, але і вмінням гідно, тактовно, ввічливо, з почуттям гумору виходити з будь-якої ситуації. А ситуації з кожного предмету були нелегкими: на організації та економіці фармації члени журі грали ролі «примхливих хворих», які звернулися в аптеку з рецептом на виготовлення мікстури Павлова. Необхідно було протаксувати рецепт, занести його в облікові документи, відпустити хворому, але не тільки з позиції всіх наказів і законів, а й і з позиції чуйності та комунікабельності. На аптечній «технології ліків» цю мікстуру необхідно було виготовити за 20 хвилин, на «фармацевтичній хімії» провести аналіз, на «фармакології» розповісти про покази до застосування, фармакокінетику, фармакодинаміку, побічні дії цього препарату. Складними були завдання з фармакогнозії: необхідно було діагностувати та розповісти про материнку звичайну та жовтушник та їх застосування в медицині; з промислової технології студенти склали матеріальний баланс на виробництво настойки глоду. Всі практичні етапи наші дівчата — майбутні провізори — подолали успішно.

Після підбиття підсумків олімпіади стали відомі і призери. Перше та друге місця посіли студенти Національного фармацевтичного університету — Г. Андронова та В. Гусаров, а третє місце виборола тернополянка Придиба Інна, випередивши надзвичайно сильних студентів із Львова, Запоріжжя, Києва, Луганська, Вінниці, Івано-Франківська, Донецька, Одеси. В командному заліку команда фармацевтичного факультету ТДМУ імені І.Я.

Горбачевського посіла третє місце після НФаУ та ЛНМУ. Не оминули призові місця наших студенток і з деяких дисциплін. Так, Придиба Інна зайняла третє місце з аптечної технології ліків, організації та економіки фармації і фармацевтичної хімії, Цаплан Наталія — друге місце з аптечної технології ліків, організації та економіки фармації і фармакогнозії.

Учасники олімпіади з ректором Національного фармацевтичного університету, членом-кореспондентом НАН України, проф. В.П. Черних

Горбачевського посіла третє місце після НФаУ та ЛНМУ. Не оминули призові місця наших студенток і з деяких дисциплін. Так, Придиба Інна зайняла третє місце з аптечної технології ліків, організації та економіки фармації і фармацевтичної хімії, Цаплан Наталія — друге місце з аптечної технології ліків, організації та економіки фармації і фармакогнозії.

Горбачевського посіла третє місце після НФаУ та ЛНМУ. Не оминули призові місця наших студенток і з деяких дисциплін. Так, Придиба Інна зайняла третє місце з аптечної технології ліків, організації та економіки фармації і фармацевтичної хімії, Цаплан Наталія — друге місце з аптечної технології ліків, організації та економіки фармації і фармакогнозії.

Горбачевського посіла третє місце після НФаУ та ЛНМУ. Не оминули призові місця наших студенток і з деяких дисциплін. Так, Придиба Інна зайняла третє місце з аптечної технології ліків, організації та економіки фармації і фармацевтичної хімії, Цаплан Наталія — друге місце з аптечної технології ліків, організації та економіки фармації і фармакогнозії.

Горбачевського посіла третє місце після НФаУ та ЛНМУ. Не оминули призові місця наших студенток і з деяких дисциплін. Так, Придиба Інна зайняла третє місце з аптечної технології ліків, організації та економіки фармації і фармацевтичної хімії, Цаплан Наталія — друге місце з аптечної технології ліків, організації та економіки фармації і фармакогнозії.

Тернопільська делегація з головою журі олімпіади проф. Д.І. Дмитрієвським

На урочистому закритті Всеукраїнської студентської олімпіади переможців і учасників олімпіади сердечно привітав ректор Національного фармацевтичного університету, член-кореспондент НАН України, професор Валентин Петрович Черних. Він побажав усім учасникам обов'язково пов'язати своє життя з фармацевтичною наукою і викладацькою роботою, адже тільки за такими талановитими й розумними — майбутнє. Кожному учасникові олімпіади проф. В.П. Черних вручив пам'ятні подарунки і сфотографувався з ними на пам'ять. Для студентів фармацевтичних факультетів, особливо новостворених, олімпіада з фармації стала незабутньою подією, святом, адже у них була змога познайомитися та поспілкуватися з видатними вченими фармації, за підручниками, посібниками яких вони навчаються.

Я надзвичайно задоволена виступом наших студенток і щиро вітаю Інну та Наталію з прекрасним виступом. Свого часу в Харкові я була відповідальним секретарем Всеукраїнської олімпіади з фармації і разом з харківськими студентами у Львові, Запоріжжі виборювала призові місця. Тому для мене надзвичайно приємно, що у своїй alma mater наша команда

виступила так вдало, за що я вдячна своїм вчителям. Вони виховували з мене «справжнього тренера олімпійських чемпіонів». Хочу висловити щире вдячність всім організаторам олімпіади за гостинний прийом та співпрацю.

Інна Придиба, студентка 4 курсу, каже, що олімпіада залишила лише позитивні враження. Дівчина висловила вдячність

усім викладачам, які підготували нас до олімпіади: доц. Д.Б. Коробку, Л.В. Соколовій, ст. викладачеві В.І. Гнідцю, асистентам М.В. Лелеці, Н.М. Белей, завідувачу 134 аптеки м. Тернополя Р.М. Іваніні, доц. М.І. Шанайді, проф. Т.А. Грошовому, проф. І.М. Кліщу.

Цалан Наталія, студентка 4 курсу, мовить, що надзвичайно приємно було їй отримати грамоти та цінні подарунки з рук академіка Олександра Івановича Тихонова та від завідувачої кафедрою організації та економіки фармації, професора Алли Семенівни Немченко. Захопила також масштабність самого Національного фармацевтичного університету, естетичне оформлення й матеріальне забезпечення кафедр, наявність великої кількості студій, студентського театру, команди КВК, фізкультурно-оздоровчого центру.

А наостанок хочеться подякувати адміністрації університету, зокрема ректорові університету Леонідові Якимовичу Ковальчуку за надану можливість участі в олімпіаді, постійне піклування про благополуччя і процвітання фармацевтичного факультету.

**Людмила СОКОЛОВА,
декан фармацевтичного факультету**

ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ – СВОЄРІДНИЙ КАМЕРТОН ЗДОРОВОЇ НАЦІЇ В МАЙБУТНЬОМУ

Як не прикро, але показники дитячої захворюваності з року в рік не знижуються, а навпаки, зростають, зокрема у Тернополі. Не краща ситуація й щодо санітарно-епідеміологічного благополуччя. Вогнищ інфекційних недуг, на щастя, не зареєстровано, але почастишали паразитарні захворювання. Про це йшла мова на черговому засіданні Тернопільського прес-клубу.

— Порівняно з 2005 роком захворюваність дітей до чотирнадцяти років зросла майже на 2,68 відсотка, — каже завідувач міської дитячої поліклініки Володимир Кучма. — Загальний показник захворюваності торік становить 1066 випадків на тисячу маленьких мешканців. Серед захворювань дітей до 14 років перше місце посідають недуги органів дихання, друге — нервової системи, на третьому — стани, пов'язані із TORch — інфекціями. Щодо структури захворюваності підлітків, то найбільшу питому вагу займають хвороби органів дихання, шкіри та підшкірної клітковини. На 6,1 відсотка зріс травматизм. Почастишали різноманітні аномалії

органів зору. Не тішить і збільшення кількості дітей із проблемами кишково-шлункового тракту. Холестистити, диспепсії жовчних шляхів, гастрити — недуги, які зумовлені значною мірою недостатнім доглядом у харчуванні дітей, яке, як відомо, є основою розвитку організму.

Завідувача відділення гігієни харчування міської СЕС Ірина Поліщук радила з оберегом купувати продукти, що входять до раціону дитини: звертати увагу на маркування, не захоплюватися консервами сумнівних вироб-

ників, уникати продукції, що містить харчові добавки. Не варто, вважає спеціаліст, вживати понад міру й ранні овочі, зелень, фрукти, що продають нині на ринках. Хоча і перевищень гранично-допустимих норм нітратів і пестицидів у них не зафіксовано, але дітям вживати їх потрібно обережно. Краще додавати їх у незначній кількості, як складник до салату.

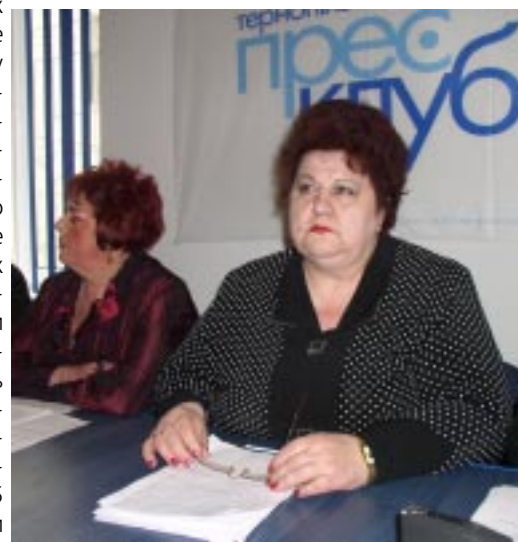
— Значний вплив на здоров'я та якість життя дітей, зокрема школярів, має й організація їх перебування у навчальних закладах, — зазначила завідувача санітарно-гігієнічним відділенням міської СЕС Ганна Пиріг. — Сімдесят відсотків шкіл у Тернополі перевантажені, працюють у дві зміни, а тому під час скорочених перерв діти не мають достатньо часу для відпочинку, перекуски. Навчальні програми перенасичені, а інтенсивність навчального процесу, звісно, не кожному під силу. Крім цього, як засвідчили результати перевірок спеціалістів СЕС, у багатьох шко-

лах занижений рівень освітлення, що негативно впливає на зір учнів. Є зауваження й до облаштування класних кімнат — парти не відповідають зросту школярів. Тому медики радять придбати ортопедичні меблі, що трансформуються відповідно до віку дитини, як це зробили у деяких тернопільських школах, аби запобігти сколіозу. А вже статистика захворювань м'язево-кісткової системи маленьких тернополян просто кричить — якщо 2005 року реєстрували 7,05 випадки на тисячу дітей, то торік цей показник збільшився удвічі.

Ще однією актуальною проблемою, що стосується не тільки дітей, а й дорослих краян, є паразитарні захворювання, які нині набули масового характеру, 8,9 тис. випадків з них — це глисні інвазії.

— Ентеробіоз — своєрідний індикатор стану благополуччя у дошкільних та навчальних закладах, — розповіла Богдана Козяр, завідувача відділенням міської СЕС. — Нині зараженість

на ентеробіоз у закладах міста знизилася до семи відсотків, чого не можна сказати про аскаридоз, показник захворювання тут значно вищий — 402 випадки реєстрували торік. А за кілька місяців цього року захворюваність підвищувалася на 30 відсотків. Як зазначила спеціаліст,

Ірина ПОЛІЩУК

у нашому краї сприятливе природне середовище для розповсюдження цього виду гельмінтів. З ґрунту аскариди потрапляють на руки, овочі, з якими і заносяться в організм. Дорослі глисти досягають довжини 25-30 см і живуть до 10 років. Важливо вчасно виявити паразита та позбутися його, а ще — дотримуватися правил особистої гігієни аби недопустити інфікування.

Лариса ЛУКАЩУК

СИНДРОМ СЛОВ'ЯНСЬКОГО ЧОЛОВІКА ТА АНТИСТАРІННЯ

В Україні склалася несприятлива демографічна ситуація. За показником середньої тривалості життя українці займають передостаннє місце в Європі. Водночас через зниження народжуваності за останні 15 років чисельність мешканців України скоротилася з 52 млн. до 46,8 млн. осіб. У країні продовжує зберігатися висока смертність від серцево-судинних (майже 62 %) і онкологічних (11-13 %) хвороб. Відчутно постаріння нації. До того ж середня тривалість життя жінок в Україні на 11,3 роки довша, ніж у чоловіків. Така ситуація є небезпечною як для сім'ї, так і для держави. Вона отримала назву «синдрому слов'янського чоловіка».

У країнах Західної Європи, США, Японії середня тривалість життя перевищує на 10-15 років тривалість життя українця. Нині у нашій країні для чоловіків вона складає 62 роки, для жінок — 73 роки з невеликими відхиленнями за останнє десятиріччя. А скажімо, в Австрії 2004 року цей показник для чоловіків був 76 років і 82 роки для жінок. У деяких країнах середня тривалість перевищує 80 років (Японія).

За останні 100 років (XX сторіччя) тривалість життя в багатьох країнах продовжилася на 40 років і ця тенденція буде зберігатися. За прогнозами геронтологів, до 2050 року в розвинених (цивілізованих) країнах світу вона буде складати 100-120 років. Збільшення тривалості життя в XX ст. було досягнуто як завдяки медицині (антибіотики та боротьба з інфекціями, корекція шкідливих факторів зовнішнього

середовища, раціональне харчування тощо), так і покращенню соціально-екологічних умов проживання.

Продовженню життя літніх людей буде сприяти нова медична наука — наука про антистаріння. Вона має профілактичний напрямок і вивчає процеси сповільнення старіння. Найбільш важливим розділом цієї науки буде генетичний. Більшість хронічних дегенеративних невилікованих хвороб є генетично запрограмованими. Людина народжується зі схильністю до цих хвороб. Саме їх профілактика сприятиме сповільненню старіння організму та продовженню тривалості життя. Лікарям добре відомо, що серйозні хронічні хвороби сприяють передчасному старінню.

На початку XXI сторіччя закінчено вивчення геному людини, який складається понад 1 00 000 генів і 3 млрд молекул ДНК як носіїв спадковості та життя. Тестування генів та їх мутацій (алелів) дозволить вивчити індивідуальні генетичні особливості людини та створити генетичний паспорт. Стає трохи сумно при думці, що в твоєму генетичному паспорті будуть відомі твої майбутні хвороби. Алелі генів в поєднанні з несприятливими факторами постнатального життя людини сприяють виникненню різних хвороб. До них передусім належать гени старіння, смерті, імунного захисту, мультифакторних хвороб, детоксикації, біотрансформації тощо.

Отже, генетичний паспорт людини дозволить обґрунтувати програму індивідуальної профілактики.

Атеросклероз найбільш поширена й смертоносна патологія людей

зрілого та похилого віку через цереброваскулярні і кардіальні ускладнення. Вже нині з допомогою лабораторних тестів можна виділити осіб, в яких після 40-45 років буде атеросклероз. Про це судять з таких тестів:

— підвищення рівня гомоцистеїну в крові. Якщо його концентрація зросла на 5 мкмоль/л, ризик атеросклерозу на 60-80 %;

— підвищений рівень С-протеїну крові свідчить про високу достовірність виникнення повторного інфаркту міокарда;

— концентрація фібриногену — незалежний несприятливий прогностичний фактор;

— сприяє виникненню атеросклерозу високий рівень атерогенних ліпопротеїдів.

Значно більшу профілактичну інформацію дадуть генетичні методи діагностики. Наведу один з них — застосування біочіпів. Біочіп — новий автоматизований аналіз тестування генів та їх аномалій. Саме він буде сприяти вивченню генетичного паспорта людини. Перші його застосування дозволили вивчити роль генів біотрансформації й фармакогенетики в діагностиці бронхіальної астми та ракових пухлин. Біочіп дозволить визначити схильність індивідуума до мультифакторних хвороб, доцільність застосування фармакогенетики, діагностувати спадкові хвороби. Перспективи ці хоча і не близькі, але реальні.

Борис РУДИК,
професор ТДМУ

«ГРА ТІНЕЙ» РЕНТГЕНОЛОГА ЗАРУЦЬКОГО

Про гру тіней більшість відають з театрального мистецтва, а ось у медицині цим поняттям найкраще оперують рентгенологи. І вислів «гра тіней» має тут зовсім інше смислове значення. За «грою тіней», тобто легенеvim рисунком, лікар опише вам картину вашого здоров'я, у даному випадку — легенів.

Справжнім майстром «гри тіней» у Бережанах є Мар'ян Любомир Заруцький, в якого за плечима — півстоліття стажу роботи в районній лікарні. Протягом 30 років він працює районним рентгенологом і завідувачем рентген-кабінету.

1950 року Любомир закінчив школу, опісля — лікувальний факультет Станіславського (зараз Івано-Франківського) медінституту і отримав скерування на роботу до Бережанської лікарні. Спочатку був дільничним терапевтом, а після закінчення курсів у Львові — рентгенологом. Починав працювати на передвоєнному німецькому апараті «Кох-Штерцель», після чого були «Буревісник», «УРБД-110», «Діагнамакс», «Рум-2». Тож за тривалі роки праці Любомир Заруцький став професіоналом рентгенообстеження. Він точно ставить діагнози, як кажуть, ас у читанні флюорографічних знімків. Послідовниками його стали лікарі Марія Легенька, Володимир Бойцун, Валерій Колодницький.

Як переживав Любомир Заруцький, коли торішнього квітня вийшов із ладу, точніше, зносився старий флюорограф, придба-

ний ще 1972 року. Щоб обстежитись, пацієнти мусили їздити до Козови, Тернополя чи інших міст. І ось — приємна подія: 12 лютого цього року лікарня отримала новий, вже цифровий флюорограф, оснащений комп'ютерами, тож за потребою результати обстеження можна надсилати по «Інтернету» в будь-які лікарні. Любомир Заруцький дуже зрадів такій новинці, адже він завжди намагався виявити хвороби на ранніх стадіях та попередити їх поширення. За своє життя лікар виявив немало хвороб легень, шлунку, опорно-рухового апарату та інших. Пригадує, що у 60-х роках минулого століття значно зменшилася кількість хворих на туберкульоз. З 90-х років став відчутним показник зростання захворювань на сухоти та значно зросла кількість онкологічно хворих. Причинами такого зростання, вважає рентгенолог, є Чорнобильська трагедія, екологічні проблеми, неякісне харчування та інші негативні чинники.

Молоді лікарі не дуже охоче йдуть працювати рентгенологами. В країні нині не вистачає 60 відсотків фахівців. До того ж давно не оновлюють рентгенодіагностичну апаратуру. І все ж Любомир Заруцький закликає медиків не боятися цієї роботи. Адже лікар покликаний завжди бути на сторожі здоров'я.

Тетяна БУДАР,
журналіст

ПРИРОДНЕ ВИГОДОВУВАННЯ НЕМОВЛЯТ

(Продовження. Поч. у №9)

Принцип 10. Заохочувати створення груп підтримки грудного вигодовування та скеровувати матерів до цих груп після виписки з пологового будинку. Це означає, що основні члени родини повинні отримати певну підготовку або інструктаж для того, щоб вони змогли підтримувати породіллю. Матерів, які годують грудьми, слід скеровувати до груп підтримки грудного вигодовування, якщо такі є. Рододопоміжна лікарня повинна сприяти створенню груп материнської взаємодопомоги та їх підтримці працівниками охорони здоров'я. Після виписки матерів з пологового стаціонару ця лікарня повинна продовжувати підтримку матерів щодо грудного вигодовування дітей, дозволяти й сприяти спеціально підготовленим радникам груп материнської підтримки у своїх службах з охорони материнства, консультування з питань грудного вигодовування.

Переваги грудного вигодовування для дитини. З позицій доказової медицини доведено, що грудне вигодовування немовлят є, безперечно, найприроднішим, найдоступнішим та адекватним можливостям дитячого організму збалансованим видом харчування та найбільш ефективним методом профілактики захворювань травної системи та інфекційних захворювань.

Грудне вигодовування забезпечує, насамперед, розвиток нервової та імунної систем, адже новонароджене немовля має незрілу нервову систему та позбавлене механізмів імунного захисту. Вигодовування грудним молоком забезпечує оптимальний розвиток мозку не тільки завдяки поживним речовинам, які містяться в ньому, а й сприяє унікальній психологічній взаємодії матері і дитини. Годування материнським молоком є потужним емоційним стимулом в процесі формування психоемоційних функцій дитини. Взаємодія в складній системі «мати-дитина» відбувається на трьох рівнях - тканинному, організменному та індивідуальному, кожний з яких, у відповідності з еволюційним принципом, включає попередній. У зв'язку з цим порушення на індивідуальному рівні (материнська депривація) часто призводить до порушень гармонійного розвитку дитини. Грудне вигодовування попереджає розвиток алергічних, інфекційних, ендокринних захворювань, гострих і хронічних розладів живлення, гіповітамінозів.

Природне вигодовування забезпечує фізіологічне формування імунітету, мікробіоценозу дитини. Воно встановилося в результаті еволюційного розвитку людини і найкраще забезпечує живлення дитини, її повноцінний ріст і розвиток.

Грудне вигодовування забезпечує безпосереднє спілкування матері та її дитини після народження, це ідеальне спілкування «шкіра до шкіри», «очі до очей», це запах материнського

молока, ніжність дотику, впевненість дитини у своїй безпеці.

«Грудне годування є неперевершеним засобом забезпечення ідеального харчування для здорового розвитку немовляти, воно складає унікальну біологічну та емоційну основу для здоров'я матері і дитини. Протиінфекційні властивості грудного молока допомагають захистити немовлят від хвороби» (Женева, 1981).

Згідно з даними ВООЗ прийнята така термінологія щодо грудного вигодовування:

— виключно грудне вигодовування - вигодовування тільки грудним молоком з часу народження як безпосередньо з грудей, так і зцідженим молоком. Використовуються тільки лікувальні форми вітамінів та мінеральних солей (за показаннями);

— переважно грудне вигодовування — вигодовування тільки грудним молоком з моменту народження як безпосередньо з грудей, так і зцідженим молоком, але можливе використання води, фруктового соку, а також густого прикорму не більше ніж 30 мл на добу (за рахунок овочевого або фруктового пюре);

— доповнене вигодовування — вигодовування жіночим молоком у поєднанні з адаптованими сумішами більш ніж 100 мл регулярно або густі прикорми більше 30 г регулярно або паралельно їх використання (змішане або вигодовування з прикормами);

— вигодовування з пляшки — визначає тільки техніку годування з пляшечки через соску будь-якою харчовою сумішшю або зцідженим грудним молоком;

— штучне вигодовування — харчування з пляшки заміниками жіночого молока, незалежно від наявності або присутності прикорму.

Переваги грудного вигодовування для матері. Грудне вигодовування запобігає розвитку маститу, мастопатій, онкологічних захворювань матері (пухлин молочної залози, матки, яєчників), гнійно-септичних захворювань, зменшує ризик післяпологових кровотеч, анемії. Існує важливий взаємозв'язок між грудним годуванням і перервами між вагітностями. Грудне вигодовування запобігає незапланованій вагітності.

Вигодовування дитини грудьми сприяє посиленню взаємоприхильності між матір'ю та її дитиною, зміцненню почуття материнства, яке включає інстинктивні та свідомі, натхненні розумом емоції. Цей сплав свідомого й підсвідомого робить материнську любов до своєї дитини безмежною по силі і вічною у часі.

Годування грудьми — це фізіологічний етап репродуктивного циклу.

Переваги грудного вигодовування для сім'ї. Грудне вигодовування економічно вигідне для сім'ї, адже не потребує додаткових витрат із родинного бюджету. Воно забезпечує психоемоційну єдність всіх членів сім'ї. Зберігає репродуктивне здоров'я.

Діти, які вигодовувалися материнським молоком, більш комунікабельні, мають вищий індекс інтелектуального розвитку, що сприяє життєвому успіху (дані Американської академії педіатрії).

Грудне вигодовування — це забезпечення здоров'я нації. «Неправильне годування дітей є частиною більш широких про-

блем, пов'язаних з недостатньою освітою, бідністю та соціальною несправедливістю», підкреслено в Міжнародному зборі правил зі збуту заміників грудного молока (Женева, 1981).

Годування грудьми — це фізіологічний етап репродуктивного циклу. Жіноче молоко забезпечує високу опірність до шкідливих чинників зовнішнього середовища і є найкращим способом запобігання алергічних реакцій. Це обумовлене цілковитою «неалергенністю» білків, високим вмістом поліненасичених жирних кислот, низькою осмолярністю грудного молока та мінімальним навантаженням на видільну систему, значним вмістом вітамінів (б-токоферолу, піридоксину, фолієвої кислоти), а також наявністю захисних біологічно активних факторів (лізоциму, біфідогенного фактора, секреторного імуноглобуліну А, нуклеотидів).

Імуноглобулін А, потрапляючи з грудним молоком до кишківника дитини, блокує розмноження в ньому хвороботворних кишкових і дизентерійних паличок, сальмонел, стафілококів, пневмококів, збудників дифтерії, правцю, поліомієліту, паротиту, енцефаліту, багатьох вірусів, сприяє виведенню їх з організму. Специфічні імунні властивості материнського молока посилюються імунологічно активними клітинами — макрофагами, лімфоцитами.

Жири материнського молока легко засвоюються організмом дитини, що обумовлено, з одного боку, особливостями його складу, а з другого — наявністю ферменту ліпази, під впливом якого молочні жири частково розщеплюються вже в ротовій порожнині та в шлунку дитини (полегшується робота печінки і підшлункової залози). В жирі грудного молока міститься багато фосфатидів, які необхідні для рівномірної евакуації жиру з шлунка, стимуляції виділення жовчі, активації процесів всмоктування в верхніх відділах тонкої кишки, запобігання відкладанню баластного жиру (особливо лецитину), сприяння синтезу білка в організмі.

Довголанцюгові поліненасичені жирні кислоти, найважливішими серед яких є арахідонова і докозагексаєнова (складають від 15 до 23% сірої речовини головного мозку), беруть участь в розвитку нейронів і в побудові сітківки ока, є попередниками синтезу простагландинів. Вміст усіх ненасичених жирних кислот у жіночому молоці майже в 10 разів більший, ніж у коров'ячому.

При достатній кількості грудного молока цілком задовольняє потреби дитини перших шести місяців життя в основних харчових інгредієнтах.

Молочний цукор грудного молока представлений в-лактозою, яка міститься тільки в жіночому молоці, і засвоюється в тонкому кишечнику, а в товстому стимулює ріст грампозитивної бактеріальної флори. В результаті розщеплення лактози виді-

ляються глюкоза і галактоза, які використовуються організмом як енергетичний матеріал. Галактоза необхідна також для побудови нервових клітин головного мозку.

Олігосахариди, що займають 12% від долі вуглеводів грудного молока, виконують важливу роль у формуванні мікробного біоценозу кишечника дітей.

У материнському молоці є всі необхідні для нормального росту дитини мінеральні речовини та мікроелементи, необхідні для процесу кровотворення. Їх форма, співвідношення між електролітами (натрієм і калієм, кальцієм і фосфором) та мікроелементами (залізом, цинком, марганцем, кобальтом, міддю) оптимальні для повноцінного засвоєння організмом дитини.

Грудне молоко має переважно амфотерну реакцію: його рН становить 6,8 - 7,4, буферність мінімальна. Для його засвоєння необхідна незначна кількість шлункового соку, соляної кислоти і ферментів, що відповідає функціональним можливостям травної системи грудної дитини.

У жіночому молоці містяться ферменти, які дозволяють перетравлювати власні компоненти, щойно молоко потрапляє до ротової порожнини дитини. «Самоперетравлення» складових компонентів молока зменшує напруження функціонально незрілих слизових оболонок шлунка, кишківника, інших органів і систем, які беруть участь в травленні їжі. Активність амінотрансфераз (аспарагінової та аланінової) наближається до їх активності в сироватці крові. Високою є активність діастази, каталази, дегідрогенази та гідролітичних ферментів грудного молока.

Жіноче молоко містить біологічно активні речовини, які сприяють адаптації дитини до позаутробного життя, фізіологічному переходу від гемотрофного до лактотрофного харчування, регулюють метаболічні процеси, синтез білка, гормонів гіпофіза, гіпоталамуса, надниркових, статевих залоз, щитоподібної та підшлункової залози; ростові фактори: епідермальний, інсуліноподібний, нейроростовий, простагландини, циклічні нуклеотиди, еритропоєтин.

Через грудне молоко з біологічної точки зору проходить зв'язок між організмом матері і дитини. Зразу ж після пологів виділяється молозиво, з 4-5-го дня з'являється перехідне молоко, а з 2-3-го тижня секретується зріле молоко. Молозиво, перехідне та зріле молоко за своїм складом значно відрізняються. Молозиво і молозивне (перехідне) молоко мають більшу густину, ніж зріле, солонуватий смак, більшу енергетичну цінність, легко зсідуються під час нагрівання до 100.

**Ольга ФЕДОРЦІВ,
професор ТДМУ**

ДАЛІ БУДЕ

НА ТЕРНОПІЛЛІ ПЕРЕБУВАЛА КАТЕРИНА ЮЩЕНКО

На Тернопільщині перебувала Голова наглядової ради Міжнародного добродійного Фонду «Україна-3000» Катерина Ющенко. Розпочався візит з відвідин Тернопільської обласної комунальної дитячої лікарні, яка з вересня 2005 року є учасником програми цього фонду «Від лікарні до лікарні». Після урочистого молебню у каплиці святого Пантелеймона, що діє тут, перша леді України зустрілася з керівництвом закладу й вручила сертифікати і документацію на нове обладнання.

Від імені Фонду «Україна 3000» пані Катерина Ющенко передала тернопільській дитячій лікарні бронхоскоп у комплекті з галогенним джерелом світла виробництва компанії Pentax, портативний електровідсмоктувач компанії Weimann (Німеччина) та сумку для надання невідкладної допомоги. Загалом вартість привезеного обладнання – майже 100 тисяч гривень. Подарувала маленьким пацієнтам іграшки та книжки до ігрових кімнат лікарні.

Найбільше часу пані Катерина присвятила відвідинам Центру ранньої медико-соціальної реабілітації дітей-інвалідів та побувала у

відділенні патології новонароджених. Там вона знайомилася і спілкувалася з недужими дітками та їхніми мамами, слухала історії хвороб і ділилася досвідом власного материнства. Тернополянка Ірина у відділенні патології новонароджених – разом із немовлятами-двійнятами Максимом та Домінкією.

– Вони потрапили до нас з діагнозом пневмонія, через те, що у мами тяжко проходила вагітність. Але після десятиденного лікування стан дітей поліпшився, незабаром випишемо додому, – пояснила завідувача Юлія Мостова.

Катерина Ющенко поцікавилася в пані Ірини, чи годує вона своїх діток грудьми і чи навчали її у лікарні цього.

– Пригадую, як важко мені було після перших пологів, особлива проблема була із сіджуванням. Але я не припиняла годувати донечку грудним молоком, – ділилася Катерина Ющенко. – Це дуже добре, що у відділенні створена кімната підтримки грудного вигодовування. Бо ж відомо: материнське молоко – найцінніший продукт для дитини. Також висока гостя зустрілася з членами опікунської ради обласної дитячої лікарні.

– У цій лікарні працює одна з найактивніших опікунських рад. Ми ініціювали створення таких рад в усіх лікарнях, які беруть участь в проєкті, адже з їхньою допомогою можна вирішити багато медичних проблем, не чекаючи державного фінансування, – зазначила Катерина Ющенко й подякувала членам опікунської ради лікарні за активну співпрацю. Адже саме завдяки їхнім зусиллям Тернопільська обласна дитяча лікарня отримала допомогу на 300 тисяч гривень. За словами Катерини Ющенко, програма «Від лікарні до лікарні» має на меті не тільки надавати матеріальну допомогу, а й знаходити партнерів для лікарень-учасників у стажуванні, обміні досвідом, застосуванні сучасних інноваційних технологій. Наприкінці свого перебування в лікарні пані Катерина подарувала ікону Матері Божої від родини Ющенко та зазначила: «Мені здається, каплиця, яка є у вашому закладі, віра в Бога додають сили пацієнтам, бо ж з вірою навіть руки лікарів працюють плевненіше».

Відтак дружина Президента України побувала в Тернопільському національному економічному університеті, випускником якого є її чоловік. У центрі європейських і

Перший проректор ТДМУ Василь МАРЦЕНЮК вручає подарунок – книги – Катерині ЮЩЕНКО

міжнародних студій цього ВНЗ її радо вітали студенти, викладачі та ректори навчальних закладів області. Катерина Ющенко зауважила, що нинішній рік фонд «Україна 3000» проголосив роком освіти й розповіла про деякі програми, як от конкурси «Новітній інтелект України» та соціальних ідей. Зупинилася й на підсумках Другого Міжнародного гуманітарного форуму «Відродження, оновлення та розвиток людини», що відбувся у квітні в «Артеку». Тернополяни взяли активну участь в обговоренні основного документу цього форуму –

«Маніфесті виховання та розвитку людини», внесли власні пропозиції. На зустрічі з Катериною Ющенко також Терновлянську спеціальну молодіжну та студентського самоврядування.

Під час перебування на Тернопільщині Катерина Ющенко відвідала також Терновлянську спеціальну комунальну загальноосвітню школу-інтернат для глухих дітей. Звичайно, приїхала вона сюди з подарунками від Фонду.

Лариса ЛУКАЩУК,
Олег КИЧУРА (фото)

БРАЛИ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНОМУ КОНГРЕСІ В ПОЛЬЩІ

У Варшаві відбувся 4-й Міжнародний науковий конгрес студентів-медиків і молодих лікарів. Цього року в ньому взяли участь представники лише трьох українських ВНЗ. Тернопільський державний медичний університет представляли студентки-члени СНТ: четвертокурсниця Наталя Корнага та третьокурсниця Світлана Лотоцька.

Ось як дівчатка згадують свою поїздку: «Це була дуже цікава наукова конференція. Вона відбувалася у Варшавському ме-

дичному університеті впродовж трьох днів. На ній були представлені наукові роботи з 18 галузей медицини. Наша наукова робота була присвячена дуже актуальній для України проблемі – профілактиці та лікуванню туберкульозу. Її проводили під керівництвом доц. С.І. Корнаги на кафедрі туберкульозу (завідувач курсу, доц. Л.А. Гришук). Метою нашого дослідження було встановлення чутливості до туберкуліну при туберкульозі легень пацієнтів з різними групами крові та резус-фактором.

Оскільки офіційними мовами конференції були польська та англійська, ми вирішили доповісти англійською, адже польську знали не дуже добре. Спілкуватися ж англійською після літньої школи 2006 року в НОК «Червона калина», в якій обидві брали участь, не боялися. Все відбулося дуже добре. Наша доповідь, як і решта інших, викликала зацікавленість присутніх. Студентів-науковців у всіх країнах цікавлять ті ж проблеми, у них всіх є спільне, а саме – йти на крок попереду

інших, вони завжди намагаються побачити щось нове, більше, ніж інші, й вірять, що їхні спостереження та дослідження з часом, можливо, перетворяться на новий діагностичний або лікувальний метод.

Цілий день провівши на пленарних засіданнях і в наукових дискусіях, вечорами ми могли побачити Варшаву – місто, в якому ніколи не були, але про яке так багато чули. – Вже чотири роки Варшава є столицею Польщі. Вона розташована на обох берегах річки Вісли. Це –

адміністративний, промисловий, культурний і науковий центр країни. Найвеличнішим і вражаючим символом історичного спадку є Королівський замок, відновлений після військових руйнувань. Варшава – дуже чисте, культурне місто. Нас вразило те, що при величезній кількості транспорту, там дуже легко перейти вулицю. Щойно людина ставала на пішохідний перехід, всі авто враз зупинилися, пропускали її. Хотілося б ще не раз побувати у цьому прекрасному місті».

ПАВЛО ПУНДІЙ – ХРАНИТЕЛЬ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЦИНИ

Серед славних синів України, які змушені були покинути Україну й жити та працювати далеко від рідної землі – наш земляк Павло Пундій. Нещодавно в держархіві області зорганізували виставку, присвячену 85 річницю з дня народження доктора Павла Пундія.

Народився Павло Пундій 14 квітня 1922 року в селянській родині у селі Косові Чортківського району. Навчався в гімназіях у Чорткові та Станіславі (тепер Івано-Франківськ). Студіювати медицину почав 1942 року у Львові, а закінчив уже після війни в Еріянгені (ФРН). 1950 року емігрував з родиною до США, де після дворічної практики захистив диплом і почав працювати залізничним лікарем у Чикаго. Довголітній член Українського лікарського товариства, брав активну участь у громадському житті української діаспори. 1980 року завдяки старанням Павла Пундія побачив світ унікальний збірник «Українсь-

кий медичний архів». Він автор понад 150 біографічних нарисів, які друкувалися у «Лікарському віснику», упорядкував і видав 13 книг «Архіву».

В експозиції виставки представлені два розділи. Документи розповідають про родинне життя доктора, його науково-професійну і громадську діяльність.

На першому стенді розміщені фотографії Павла Пундія, членів його родини та друзів, автобіографічні розповіді про дітей доктора. Знайшлося місце також особистій кореспонденції: це листи доктора до директора держархіву в області Богдана Хаварівського, листи працівників архіву до доктора Пундія, листи з нагоди його 75-річчя, листи Павла Пундія до родини та друзів.

На третьому стенді представлена його громадська діяльність, пов'язана з розвитком історії української медицини. Це, зокрема, презентації та рецензії до другого тому довідника «Українські лікарі», фотографії з презентації книги «Ук-

раїнські лікарі», грамота дійсного члена хіміко-біологічної секції НТШ, диплом почесного звання доктора Львівського державного медичного університету та чимало інших дипломів і грамот, запрошення на презентацію книги «Українські лікарі».

Виставлені літературні статті Павла Пундія, присвячені українським лікарям і вченим. Серед них особливу увагу заслуговує стаття про Івана Пулюя, а також опис поїздки в Україну 1971 року, розповідь про доктора Петра Мацюка, про науково-професійну діяльність самого доктора Павла Пундія.

Павла Пундія вважають одним з найталановитіших вчених і дослідників історії української медицини в еміграції. Завдяки його плідній авторській діяльності побачили світ понад 150 біографічних нарисів про українських лікарів, вчених, яких тодішня тоталітарна система забороняла згадувати.

Виставка в держархіві області наснажує позитивними емоціями, вона цікава, інформативна й пізнавальна.

Юрій МАРТИНІВ,
головний спеціаліст
держархіву в області

МУДРОСЛІВ'Я

РУБРИКУ ВЕДЕ ПРОФЕСОР БОРИС РУДИК

БЕЗ ГРОШЕЙ – АНІ ТУДИ, АНІ СЮДИ

Багатство зводить людей з глузду.

Все схоплено, за все заплачено.

Все, що нам дається безкоштовно краще брати грошима.

Гроші не зло, зло так швидко не закінчується.

Гроші в кредит брати – себе продавати.

Гроші позичати – себе продавати

Гроші завжди чим-небудь пахнуть, а великі гроші – ще й неприємностями і кров'ю.

Гроші – могутній засіб масової комунікації.

Грошей мало, але на випивку вистачає.

Давали, та з кишені не виймали.

Краще без грошей, ніж без друзів.

Коли гаманець пустий, тоді й суддя глухий.

Ціни скачуть, а гроші плачуть.

Не маєш грошей в гаманці, то май хоч мед на язиці.

Ощадність – велике багатство й запорука незалежного життя.

По грошах не скажеш, чиї вони.

По своїх грошах потребу вимірюй і живи.

Скупий платить двічі.

Скупому всього бракує і всього шкода.

Спочатку грошей не будеш мати, а потім звикнеш.

У поганих сусідів грошей не позичати.

Хочеш втратити друга – позич йому грошей.

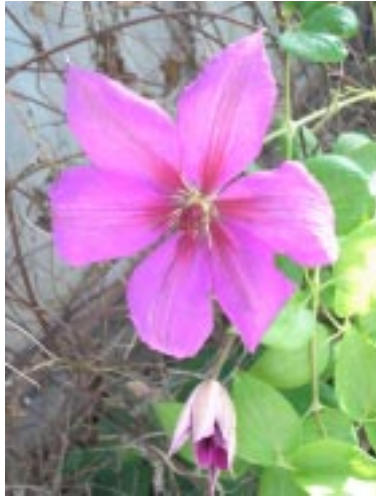
Хочеш гроші мати – йди в депутати.

Щоб бути щасливим, мало знати, що щастя не в грошах, але ще й потрібні гроші для щастя.

Як розбагатів, так і про родичів забудь.

Якщо ти чесний і розумний, то ти ніколи не станеш багатим.

ФОТОВІКНО

Увібрали квіти красу літа

Фото Олега КИЧУРИ

ЛІКУЄ ПРИРОДА

ОВОЧ З ФРУКТОВИМ СМАКОМ

Ревінь – овочева культура, але за смаком він більше нагадує фрукт. А ось за вмістом вітамінів і мінералів може посперечатися з найбільш корисними овочами та фруктами.

Люди з давніх часів знали про його лікувальні властивості.

Батьківщина городнього ревеня – Китай. Поступово його почали вирощувати в багатьох країнах – цей овоч високо оцінюють як медик, так і куліinari. Із пагонів ревеня готують смачні і корисні страви, а з коріння – цілющі препарати. За вмістом вітамінів (особливо С) ревінь випереджає помідори, салати, капусту. В цьому овочі міститься і багато інших корисних речовин. Ревінь – найкраще джерело вітамінів. До того ж він має й дієтичні властивості, а тому корисний тим, хто бажає схуднути.

Універсальні ліки

Завдячуючи подвійній дії – в'язучій і послаблюючій, ревінь упродовж століть використовували в народній медицині. Ця рослина стимулює роботу кишківника, позбавляє від здуття кишківника, очищає організм від шлаків, нормалізує травлення. Ревінь має протипухлинні властивості, вико-

ристовується при лікуванні термічних опіків, виразок, ран, жовтяниці, серцево-судинних захворювань.

Правила заготівлі.

Пагони ревеня збирають в травні-червні, коли та довжина не сягає 25-30 см. Старі не придатні – в них нагромаджується шкідлива щавелева кислота, яка особливо шкідлива для дітей. З пагонів роблять салати, компоти, начинку для пирогів, киселі, варення, мармелад.

Для лікування використовують викопаний восени корінь старої рослини. Відвар готують з розрахунку 1 ст. ложка коріння на склянку води, кип'ятять 10 хвилин і стільки ж настоюють. Як в'язучий засіб при проносах відвар приймають 3 рази на добу по 1 ст. ложці за півгодини до їди. Як послаблюючий – випивають одразу склянку (результат настає через 10-12 годин).

Протипокази

Ревінь не рекомендують впродовж тривалого часу вживати вагітним і в період годування грудьми, а також при гастритах із підвищеною кислотністю.

Підготувала
ЛІЛІЯ ЛУКАЩУК

Відповіді у наступному числі газети

СКАНВОРД

1. Річка у Франції

2. Шкільний предмет

3. Вулкан на о. Сицилія

4. Клімат. курорт в Абхазії

5. Мавка в германських повір'ях

6. Преможець «Євроачення – 2004»

7. Корінний мешканець Африки

8. Країна, що означає «порцеляна»

9. Держава в Пд. Америці

10. ДДТ

11. Має столицю Дамаск

12. 4047 м²

13. Професіонал

14. Водокрут, круговерть

15. Країна в Сер. Азії

16. Рибальська снасть

17. Місто

18. Народність в Японії

19. Сотка

20. Позитивно заряджений електрод

21. Річка на Кубані

22. Монтана

23. Португаль. мореплавець

24. Бик з о. Сулавесі

25. Ювілейне привітання

26. Рос. літак

27. Острів у Середз. морі

28. Мис в Пн. Австралії

29. Сусід Іраку

30. Райцентр Винничини

31. Покривля

32. Античне місце в Криму

33. Протока між Європою і Азією

34. Слов'янське плем'я

35. Сім'я італ. майстрів скрипки

36. Перший «льотчик»

37. Син Божий

38. Річка в Болгарії

39. Світова орг-ція торгівлі

40. Рахунок

41. Вулкан в Антарктиці

42. Місто в Нігерії

43. Село в Узбекистані

44. Кондитер. виріб

45. Річка в Іспанії

46. Пасмо скель на мльководді

47. Райцентр Сумщини

48. Місто

49. У ст. греків – бог кохання

50. Бог сонця

51. Столиця Хакасії

52. Настил, поміст

53. Нацгерой Чехії

54. Масло, борошок

55. Житло кочових народів

56. Підліток на судні

57. Пагорбок

58. Балка, зелена фарба

59. Японська гра

60. Мистецтво

61. Спортивний біг

62. Місто, де є колії

63. Подорож

64. Стрільбище

65. ...де-Жанейро

66. Укр. гвінцеві

67. Рос. легковик

68. Вітрильне судно

69. Покажчик, список, перелік

70. Король

71. Вірменська лютина

72. Столиця штату Массачусетс

73. Нім. фвік

74. Подарунок

75. Старослов. лігера

76. Райцентр Тернопілля

77. Тривалість життя людини

78. Грецька лігера

79. Давньогрецький байкар

80. Міцне англ. пиво

81. Кілометр

82. «Хата» туриста

83. Напій піратів

84. Гривня Таїланду

85. Лікар

86. Супутник Юпітера

87. Райцентр Тернопілля

Відповіді на сканворд, вміщений у № 10, 2007 р.

1. Поезія. 2. Поетика. 3. Андрейчин. 4. Гонський. 5. Ікра. 6. Орден. 7. Орел. 8. Рід. 9. Аве. 10. Лан. 11. Швагер. 12. Дзюбановський. 13. Жовч. 14. Катод. 15. Таркач. 16. Ера. 17. Йор. 18. Кеб. 19. Апендикс. 20. Апендицит. 21. Арак. 22. ОАЕ. 23. Чан. 24. Волков. 25. Гав. 26. Аул. 27. Верже. 28. Пі. 29. Емінр. 30. Ми. 31. Гвер. 32. Жом. 33. Моєм. 34. Савула. 35. Лід. 36. Дрель. 37. Вус. 38. Акр. 39. Кок. 40. Ге. 41. Ти. 42. Каска. 43. Анди. 44. Велес. 45. гай. 46. Вода. 47. Хам. 48. Клас. 49. Такса. 50. Узи. 51. Оз. 52. Ехо. 53. Пальне. 54. Карат. 55. Трек. 56. Стіл. 57. Бос. 58. Шафа. 59. Філ. 60. Ковальчук. 61. ТТ. 62. Шульгай. 63. Паливо. 64. Іл. 65. Аз. 66. Лель. 67. Лава. 68. Зорян. 69. Кг. 70. Ле. 71. Череве. 72. Ра. 73. Етна. 74. Го. 75. Айова. 76. Аза. 77. Ас. 78. АТ. 79. Стародуб. 80. Як. 81. Рак. 82. Акин. 83. Ка. 84. Канон.